

Källövning - Barnarbete

- 1. Läs alla källor (gärna i par/grupp)
- 2. Vad säger respektive källa?
- 2. Vilken information får vi från källan?
- 3. Kan det finnas någon **tendens** i källan?
- 4. Är källan mer trovärdig än de andra ni läst, varför?
- 5. Vilken kunskap och slutsatser kan man få/dra av källorna?

*Källa: Elisabeth Bentley frågades ut av Parlamentet. Hon var sex år gammal när hon började arbeta.

Fråga: Förklara vad du utförde för arbetsuppgifter.

Svar: När ramarna var fulla, de var tvungna att stoppa ramarna och ta ut flygeln, och plocka bort rullarna och bära dem till rullaren och sen sätta på en tom rulle.

Fråga: Om du slöade till lite, vad hände då?

Svar: Spänna fast oss. Flickorna hade väldigt ofta blåmärken men föräldrarna vågade inte fråga om det. De var rädda att de skulle bli av med arbetet.

Fråga: Vilken del av fabriken arbetade du i?

Svar: I kardningsrummet. Det var jättedammigt. Dammet satte sig i lungorna, och gav mig väldigt dålig hälsa. När jag bar de överfulla korgarna slet de armen ur led och mina revben har blivit intryckta av de tunga korgarna. Jag är nu vanskapt.”

*Källa: Dr Andrew Ure “The Philosophy of Manufactures” (1835). Det var en bok som beskrev fördelarna med det nya livet i fabrikerna

”Det är väldigt ovanligt med någon form av dålig behandling. Jag har besökt många fabriker i Manchester och aldrig någonsin sett ett barn bli slaget. Inte heller har jag sett några olyckliga barn. De verkade alltid så glada och alerta. Det var ett rent nöje att se med vilken lätthet de lagade de trasiga trådarna. De var mycket glada och stolta att få visa upp sina förmågor för en främling som mig. De visade inga tecken på

utmattning när de gick hem på kvällen; tvärtom de började genast hoppa runt och leka, på samma sätt som pojkar som går från skolan.”

*Källa: Nassau Senior, fabriksägare, ger oss sin uppfattning (1837).

“Arbetets enkelhet möjliggör långa arbetsdagar. Det mesta av arbetet går ut på att stå och se maskinerna arbeta och att sätta ihop tråden som gått sönder. Arbetet är inte lika hårt som för ett affärsbiträde i en välbesökt affär.”

*Källa: Robert Bliscoes (1792-1860) var en författare och barnarbetare under 1800-talets England. 1832 skrev han en memoar *A Memoir of Robert Blincoe* där han skildrar sina upplevelser som barn. Ett utdrag ur Robert Bliscoes memoarer. Bliscoe var lärling från sju års ålder. Detta beskriver hans första arbetsdag.

“De kom till fabriken ungefär klockan halv sex på morgonen. Så fort han steg in slogs han av fruktansvärt oväsen och en stank som verkade outhärdlig. Hans första arbetsuppgift var att plocka upp lös bomull som hade fallit ner på golvet. Han satte ivrigt igång med uppgiften trots att han blev mycket skrämmd av oväsendet från maskinerna och nästan kvävdes av allt dammet som yrde på golvet.

Ovan vid de starka dofterna blev han snart illamående av att konstant böja sig ner. Därför satte han sig ner men erfor snart att det var strängt förbjudet. Hans övervakare använde piskan för att ytterligare betona sin uppfattning. Han stod sen upp till klockan tolv. Bliscoe led svårt av törst och hunger.”

*Källa: Robert Bliscoe vittnar i Parlamentet om arbetsförhållandena.

“Jag har varit med om att två vikter skruvades fast på mina öron. Jag har också varit med om att vi hängdes upp i grupper om tre eller fyra i bjälkar över maskinerna, där fick vi hänga i händerna. Kom ihåg att vi var lärlingar utan varken mor eller far att ta hand om oss. Jag har också varit med om att vi fått stå i en avfallscontainer, utan skjorta, under konstanta slag med läder-remmar. De brukade också fästa en 14-kilos vikt (28 pounds) på våra ryggar.”

Källa: Utfrågning av Dr. Holmes

Fråga: Hur länge har du praktiserat som läkare i Manchester?

Svar: 24 år. Jag har varit läkare vid de viktigaste medicinska inrättningarna. De medicinska inrättningar som jag är ansluten till, och har varit i tjugofyra år, är Manchester Infirmary, Dispensary, Lunatic Hospital and Asylum och House of Recovery.

Fråga: Har det gett dig möjligheter att observera tillståndet för de barn som vanligtvis är anställda i bomullsfabrikerna.

Svar: Det har det.

Fråga: I vilket hälsotillstånd hittade du de anställda?

Svar: De var vid god hälsa i allmänhet. Jag kan ge er detaljer om mr Pooleys fabrik. Han har 401 anställda; och av de personer som undersöktes år 1796 konstaterades 22 vara av ömtålig hälsa, 2 angavs som sjukliga, 3 i dålig hälsa, en som var föremål för konvulsioner, 8 fall av scrofula, vid god hälsa, 363.

Fråga: Ska jag förstå er, av era undersökningar 1796, har ni bildat en ganska positiv uppfattning om hälsan hos personer som är anställda i bomullsfabriker.

Svar: Ja.

Fråga: Har du haft något tillfälle att ändra den åsikten sedan dess?

Svar: Ingen alls. De är lika friska som alla andra delar av arbetarklassen i samhället.

Fråga: Om barn var överarbetade under en lång period, skulle det, enligt din mening som medicinsk man, påverka deras hälsa för att vara synligt på något sätt?

Svar: Otvivelaktigt; Om ett barn var överarbetat en enda dag, skulle det göra honom oförmögen att utföra sitt arbete nästa dag; och om praktiken fortsatte under en längre period, skulle det under en viss tid förstöra hans hälsa helt och hållet.

Fråga: Då ska man förstå att man utifrån den allmänna hälsan bland barnen i bomullsfabrikerna ska bilda er åsikt om att de inte arbetade utöver sina fysiska krafter?

Svar: Absolut inte.

Fråga: Resultatet av er iakttagelse visade inte på någon kontroll av tillväxten till följd av deras anställning.

Svar: Det gjorde det inte.

Fråga: Skulle ni till exempel tillåta att ett barn på åtta år kan stå i tolv timmar om dagen?

Svar: Jag kom inte hit för att svara på vad jag skulle göra om jag fick egna barn.

Fråga: Skulle det vara skadligt för ett barn, enligt din bedömning som medicinsk man, om han vid den tidpunkt då han fick sina måltider fortfarande hölls engagerad i den anställning han handlade om?

Svar: Det här är frågor som jag har stora svårigheter att besvara.

Fråga: Vem ansökte hos er om att undersöka dessa barn i mr Pooleys fabrik?

Svar: Mr Pooley.

Fråga: Anta att jag ställde den här frågan till dig. Om barn var anställda tolv, tretton, fjorton, femton timmar av tjugofyra, skulle ni då tro att det främjar ett känsligt barns hälsa?

Svar: Min slutsats är följande: barnen jag såg var alla i god hälsa; Om de var anställda under dessa tio, tolv eller fjorton timmar och hade utseendet av hälsa, skulle jag fortfarande säga att det inte var skadligt för deras hälsa.